

XL. PHẨM THANH TỊNH

Bấy giờ, Xá-lợi Tử thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh rất là sâu xa.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa?

Phật dạy:

- Nay Xá-lợi Tử! Vì sắc rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa; thọ, tưởng, hành, thức rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Nhãn xứ cho đến ý xứ rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Sắc xứ cho đến pháp xứ rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Nhãn giới cho đến ý giới rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Sắc giới cho đến pháp giới rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Nhãn thức giới cho đến ý thức giới rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa.

Bồ thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Nội Không cho đến vô tính tự tính Không rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa.

Như vậy cho đến mười lực của Như Lai, cho đến mười tám pháp Phật bất cộng rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Tất cả hạnh Đại Bồ-tát rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa.

Các Đại Bồ-tát rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Tất cả Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa. Trí nhất thiết rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là sâu xa.

Xá-lợi Tử lại thưa Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh rất là rõ ràng.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh rất là rõ ràng?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Bát-nhã ba-la-mật-đa rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là rõ ràng. Cho đến bố thí Ba-la-mật-đa rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là rõ ràng. Như vậy cho đến trí nhất thiết rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là rõ ràng; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh rất là rõ ràng.

Xá-lợi Tử lại thưa Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh chẳng chuyển, chẳng nói.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh chẳng chuyển, chẳng nói?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Sắc chẳng chuyển, chẳng nói rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh chẳng chuyển chẳng nói; thọ, tưởng, hành, thức chẳng chuyển, chẳng nói rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh chẳng chuyển chẳng nói. Như vậy cho đến trí nhất thiết chẳng chuyển, chẳng nói rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh chẳng chuyển chẳng nói; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng chuyển, chẳng nói rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh chẳng chuyển chẳng nói.

Khi ấy, Xá-lợi Tử lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh vốn không tạp nhiễm.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh vốn không tạp nhiễm?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Sắc rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh vốn không tạp nhiễm; thọ, tưởng, hành, thức rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh vốn không tạp nhiễm. Như vậy cho đến trí nhất thiết rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh vốn không

tạp nhiễm; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh vốn không tạp nhiễm.

Xá-lợi Tử lại thưa Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh bản tánh trong sạch.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh bản tánh trong sạch?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Sắc rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh bản tánh trong sạch; thọ, tưởng, hành, thức rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh bản tánh trong sạch. Như vậy cho đến trí nhất thiết rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh bản tánh trong sạch; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh bản tánh trong sạch.

Xá-lợi Tử thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh, không đặc không hiện quán.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh, không đặc không hiện quán?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Sắc bản tánh không, rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh không đặc không hiện quán; thọ, tưởng, hành, thức bản tánh không, rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh không đặc không hiện quán. Như vậy cho đến trí nhất thiết bản tánh không, rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh không đặc không hiện quán; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng bản tánh không, rốt ráo thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh, không đặc không hiện quán.

Khi ấy, Xá-lợi Tử lại thưa Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh, không sanh không hiện.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì rốt ráo thanh tịnh mà nói pháp này thanh tịnh, không sanh, không hiện?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Sắc không sanh, không hiện, rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh, không sanh, không hiện; thọ, tưởng, hành, thức không sanh, không hiện, rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh, không sanh, không hiện. Như vậy cho đến trí nhất thiết không sanh, không hiện, rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh, không sanh, không hiện; trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng không sanh, không hiện, rốt ráo thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh, không sanh, không hiện.

Xá-lợi Tử lại thưa Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh, chẳng sanh cõi Dục, chẳng sanh cõi Sắc, chẳng sanh cõi Vô sắc.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Vì sao pháp này thanh tịnh, chẳng sanh cõi Dục, chẳng sanh cõi Sắc, chẳng sanh cõi Vô sắc?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Vì tự tánh của ba cõi bất khả đắc, nên nói pháp này thanh tịnh, chẳng sanh cõi Dục, chẳng sanh cõi Sắc, chẳng sanh cõi Vô sắc.

Xá-lợi Tử lại thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Vì sao pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Vì bản tánh của tất cả pháp lựt chậm nên pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Những gì bản tánh vô tri, nên nói pháp này thanh tịnh bản tánh vô tri?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Vì bản tánh sắc vô tri, tự tướng không, nên nói pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri; bản tánh thọ, tưởng, hành, thức vô tri, tự tướng không, nên nói pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri.

Như vậy cho đến vì bản tánh trí nhất thiết vô tri, tự tướng không, nên nói pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri; bản tánh trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng vô tri, tự tướng không, nên nói pháp này thanh tịnh, bản tánh vô tri.

Khi ấy, Xá-lợi Tử lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Bản tánh tất cả pháp thanh tịnh nên pháp này thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, tất cả pháp rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Vì sao tất cả pháp bản tánh thanh tịnh nên nói pháp này thanh tịnh?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Vì tất cả pháp bất khả đắc, bản tánh thanh tịnh, nên nói pháp này thanh tịnh.

Xá-lợi Tử thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế đối với trí nhất thiết tướng không lợi ích, không tổn giảm.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Vì sao Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế đối với trí nhất thiết tướng không lợi ích, không tổn giảm?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Vì pháp tánh thường trụ, nên Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế đối trí nhất thiết tướng không lợi ích, không tổn giảm.

Xá-lợi Tử thưa:

- Bạch đức Thế Tôn! Bản tánh Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế thanh tịnh, đối với tất cả pháp không chấp thọ.

Phật dạy:

- Đúng vậy, vì tất cả pháp rốt ráo thanh tịnh.

Xá-lợi Tử hỏi:

- Vì sao bản tánh Bát-nhã ba-la-mật-đa thanh tịnh, đối với tất cả pháp không chấp thọ?

Phật dạy:

- Xá-lợi Tử! Vì pháp giới tĩnh lặng, không giao động nên bản tánh Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế thanh tịnh, đối với tất cả pháp không chấp thọ.

Bấy giờ, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật:

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên sắc, thọ, tưởng, hành, thức thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên sắc thọ, tưởng, hành, thức thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng vô sở hữu, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên nhãn xứ cho đến ý xứ thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên nhãn xứ cho đến ý xứ thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên nhãn xứ cho đến ý xứ cũng vô sở hữu, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên sắc xứ cho đến pháp xứ thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên sắc xứ cho đến pháp xứ thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Ngã vô sở hữu nên sắc xứ cho đến pháp xứ cũng vô sở hữu, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên nhãn giới cho đến ý giới thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên nhãn giới cho đến ý giới thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên nhãn giới cho đến ý giới cũng vô sở hữu, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên sắc giới cho đến pháp giới thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên sắc giới cho đến pháp giới thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên sắc giới cho đến pháp giới cũng vô sở hữu, là rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên nhãn thức giới cho đến ý thức giới thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên nhãn thức giới cho đến ý thức giới thanh tịnh, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên nhãn thức giới cho đến ý thức giới cũng vô sở hữu, là rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa thanh tịnh, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng vô sở hữu, là rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên nội Không cho đến vô tính tự tính Không thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên nội Không cho đến vô tính tự tính Không thanh tịnh là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên nội Không cho đến vô tính tự tính Không cũng vô sở hữu, là rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo thanh tịnh, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo cũng vô sở hữu, là rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên mười lực của Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên mười lực của Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô sở hữu nên Như Lai mười lực cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cũng vô sở hữu, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã tự tướng không, nên quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng tự tướng không, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã thanh tịnh nên trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng thanh tịnh.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã thanh tịnh nên trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng thanh tịnh, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì ngã vô tướng, vô đắc, vô niệm, vô tri nên trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cũng vô tướng, vô đắc, vô niệm, vô tri, là rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Hai thanh tịnh nên không đắc, không hiện quán.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói hai thanh tịnh nên vô đắc, vô hiện quán là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì không khởi điên đảo, nhiễm tịnh nên không đắc, không hiện quán, rất ráo thanh tịnh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo (tất cánh) Không (Không tối hậu), vô tế Không (Không không biên tế) nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên nhãn xứ cho đến ý xứ cũng vô biên?

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên nhãn xứ cho đến ý xứ cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên sắc xứ cho đến pháp xứ cũng vô biên?

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên sắc xứ cho đến pháp xứ cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên nhãn giới cho đến ý giới cũng vô biên?

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên nhãn giới cho đến ý giới cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch Thế Tôn ! Ngã vô biên nên sắc giới cho đến pháp giới cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên sắc giới cho đến pháp giới cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên nhãn thức giới cho đến ý thức giới cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên nhãn thức giới cho đến ý thức giới cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng vô biên là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo cũng vô biên là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên mười lực của Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên mười lực của Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cũng vô biên, là rốt ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rốt ráo Không, vô tế Không nên rốt ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề, Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng vô biên, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rất ráo Không, vô tế Không nên rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Ngã vô biên nên trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cũng vô biên.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói ngã vô biên nên trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cũng vô biên, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì rất ráo Không, vô tế Không nên rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát năng giác như thế là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Phật dạy:

- Đúng vậy, rất ráo thanh tịnh.

- Bạch đức Thế Tôn! Vì nhân duyên gì mà nói: nếu Đại Bồ-tát năng giác như thế là Bát-nhã ba-la-mật-đa, là rất ráo thanh tịnh?

- Nay Thiện Hiện! Vì nhờ đầy mà thành tựu trí đạo tướng.

- Bạch đức Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, phương tiện khéo léo khởi nghĩ như vậy:

Sắc chẳng biết sắc, thọ chẳng biết thọ, tưởng chẳng biết tưởng, hành chẳng biết hành, thức chẳng biết thức. Nhãn xứ chẳng biết nhãn xứ, cho đến ý xứ chẳng biết ý xứ. Sắc xứ chẳng biết sắc xứ, cho đến pháp xứ chẳng biết pháp xứ. Nhãn giới chẳng biết nhãn giới, cho đến ý giới chẳng biết ý giới. Sắc giới chẳng biết sắc giới, cho đến pháp giới chẳng biết pháp giới. Nhãn thức giới chẳng biết nhãn thức giới, cho đến ý thức giới chẳng biết ý thức giới. Pháp quá khứ chẳng biết pháp quá khứ. Pháp vị lai chẳng biết pháp vị lai. Pháp hiện tại chẳng biết pháp hiện tại.

Bồ thí Ba-la-mật-đa chẳng biết bồ thí Ba-la-mật-đa, cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng biết Bát-nhã ba-la-mật-đa. Nội Không

chẳng biết nội Không, cho đến vô tính tự tính Không chẳng biết vô tính tự tính Không. Bốn niệm trụ chẳng biết bốn niệm trụ, cho đến tám chi thánh đạo chẳng biết tám chi thánh đạo. Mười lục Như Lai chẳng biết mười lục Như Lai, cho đến mười tám pháp Phật bất cộng chẳng biết mười tám pháp Phật bất cộng. Trí nhất thiết chẳng biết trí nhất thiết, trí đạo tướng chẳng biết trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng chẳng biết trí nhất thiết tướng.

Như vậy, Đại Bồ-tát này đã đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề trụ nhóm chánh định.

Phật dạy:

- Này Thiện Hiện! Đúng vậy! Đúng vậy! Đúng như ông đã nói.

Bấy giờ, Xá-lợi Tử hỏi Thiện Hiện:

- Khi các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa có phương tiện khéo léo, chuyển hai tướng đối với các pháp chẳng?

Cụ Thọ Thiện Hiện đáp:

- Thưa Xá-lợi Tử! Nếu khi Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa có phương tiện khéo léo thì sẽ không nghĩ như vậy:

Ta hành thí, hành thí như vậy. Ta trì giới, trì giới như vậy. Ta tu nhân, tu nhân như vậy. Ta tinh tấn, tinh tấn như vậy. Ta nhập định, nhập định như vậy. Ta tu tuệ, tu tuệ như vậy. Ta trồng phước, trồng phước như vậy. Ta nhập Chánh tánh li sanh của Bồ-tát, nhập Chánh tánh li sanh của Bồ-tát như vậy. Ta nghiêm tịnh cõi Phật, nghiêm tịnh cõi Phật như vậy. Ta thành thực hữu tình, thành thực hữu tình như vậy. Ta sẽ đắc trí nhất thiết tướng, sẽ đắc trí nhất thiết tướng như vậy.

Thưa Đại đức! Các Đại Bồ-tát này tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, có phương tiện khéo léo, không phân biệt hết thấy các việc như vậy là do thông đạt nội Không (Không của các pháp nội tại), ngoại Không (Không của các pháp ngoại tại), nội ngoại Không (Không của các pháp nội ngoại tại), Không Không (Không của Không), đại Không (Không lớn), thẳng nghĩa Không (Không của chân lý cứu cánh), hữu vi Không (Không của các pháp hữu vi), vô vi Không (Không của các pháp vô vi), tất cánh Không (Không tối hậu 'rốt ráo'), vô tế Không (Không không biên tế), tán vô tán Không (Không của sự không phân tán), bản tính Không (Không của bản tính 'tự nhiên tính'), nhất thiết pháp Không (Không của vạn hữu), tự tướng Không (Không của tự tướng).

Thưa Xá-lợi Tử! Khi các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa có phương tiện khéo léo nên không chấp trước.

Bấy giờ, Thiên Đế Thích hỏi Thiện Hiện rằng:

- Bạch Đại đức! Làm sao biết được các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa khởi tâm chấp trước?

Thiện Hiền đáp:

- Nay Kiều-thi-ca! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa không có phương tiện khéo léo nên khởi tướng tự tâm; khởi tướng bố thí; khởi tướng bố thí Ba-la-mật-đa; khởi tướng tịnh giới; khởi tướng tịnh giới Ba-la-mật-đa; khởi tướng tinh tấn; khởi tướng tinh tấn Ba-la-mật-đa; khởi tướng tĩn lự; khởi tướng tĩn lự Ba-la-mật-đa; khởi tướng Bát-nhã; khởi tướng Bát-nhã ba-la-mật-đa; khởi tướng nội Không; khởi tướng ngoại Không cho đến vô tính tự tính Không; khởi tướng bốn niệm trụ; khởi tướng bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo; khởi tướng mười lực Như Lai; khởi tướng bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng; khởi tướng trí nhất thiết; khởi tướng trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng; khởi tướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề của chư Phật; khởi tướng các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác; khởi tướng ở chỗ Phật trồng căn lành; khởi tướng đem căn lành đã trồng như thể nhóm hợp cân lường, cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Này Kiều-thi-ca! Do đây biết được các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa khởi tâm chấp trước.

Này Kiều-thi-ca! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân này do bị sự chấp trước đây ràng buộc nên chẳng thể tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vô trước. Vì sao?

Này Kiều-thi-ca! Vì chẳng phải bản tánh của sắc có thể hồi hướng; chẳng phải bản tánh của thọ, tưởng, hành, thức có thể hồi hướng; cho đến chẳng phải bản tánh của trí nhất thiết có thể hồi hướng; chẳng phải bản tánh của trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng có thể hồi hướng.

Lại nữa, Kiều-thi-ca! Nếu Đại Bồ-tát muốn đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vui vẻ khuyến khích, chỉ bày khuyến dẫn cho hữu tình khác thì nên quán thật tánh bình đẳng của các pháp. Theo đây tác ý, chỉ bày khuyến dẫn cho hữu tình khác bằng những lời như vậy:

Này các thiện nam tử, thiện nữ nhân! Khi tu hành bố thí Ba-la-mật-đa, chẳng nên phân biệt ta năng hành thí. Khi tu hành tịnh giới Ba-la-mật-đa, chẳng nên phân biệt ta năng trì giới. Khi tu hành an nhẫn Ba-la-mật-đa, chẳng nên phân biệt ta năng tu nhẫn. Khi tu hành

tinh tấn Ba-la-mật-đa, chẳng nên phân biệt ta năng tinh tấn. Khi tu hành tĩnh lự Ba-la-mật-đa, chẳng nên phân biệt ta năng vào định. Khi tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, chẳng nên phân biệt ta năng tu tuệ.

Khi hành nội Không, chẳng nên phân biệt ta trụ nội Không. Khi hành ngoại Không cho đến vô tính tự tính Không, chẳng nên phân biệt ta năng trụ ngoại Không cho đến vô tính tự tính Không.

Khi tu bốn niệm trụ, chẳng nên phân biệt ta năng tu bốn niệm trụ. Khi tu bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo, chẳng nên phân biệt ta năng tu bốn chánh đoạn cho đến tám chi thánh đạo.

Khi tu mười lực Như Lai, chẳng nên phân biệt ta năng tu mười lực Như Lai. Khi tu bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng, chẳng nên phân biệt ta năng tu bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng.

Khi tu trí nhất thiết, chẳng nên phân biệt ta năng tu trí nhất thiết. Khi tu trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng, chẳng nên phân biệt ta năng tu trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Khi tu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, chẳng nên phân biệt ta năng tu Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Này Kiều-thi-ca! Các Đại Bồ-tát muốn đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vui vẻ khuyến khích, chỉ bày khuyên dẫn cho hữu tình khác thì nên vui vẻ khuyến khích, chỉ bày khuyên dẫn như thế. Nếu Đại Bồ-tát đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề vui vẻ khuyến khích, chỉ bày khuyên dẫn cho hữu tình khác thì đối với tự thân không tổn hại, cũng chẳng tổn hại người. Như đã được các Đức Như Lai bằng lòng cho phép vui vẻ khuyến khích, chỉ bày khuyên dẫn cho hữu tình khác.

Này Kiều-thi-ca! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa, nếu hay vui vẻ khuyến khích, chỉ bày khuyên dẫn cho hữu tình hướng tới Bồ-tát thừa như thế thì có thể xa lìa được tất cả chấp trước.

Bấy giờ, đức Thế Tôn khen Thiện Hiện rằng:

- Hay thay! Hay thay! Ông nay khéo vì các Bồ-tát mà nói tướng chấp trước, khiến cho các thiện nam tử, thiện nữ nhân hướng tới Đại thừa lìa xa tướng chấp trước, tu các hạnh Đại Bồ-tát.

Này Thiện Hiện! Lại còn có các tướng chấp trước nhỏ nhiệm, nay Ta sẽ vì ông mà nói, ông nên chí tâm lắng nghe, khéo léo suy nghĩ.

Thiện Hiện thưa rằng:

- Xin đức Thế Tôn nói cho, chúng con đang muốn nghe.

Phật dạy:

- Nay Thiện Hiện! Các thiện nam tử, thiện nữ nhân trụ Bồ-tát thừa muốn hướng tới Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, nếu đối với Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác mà nhớ nghĩ lấy tướng thì đều là chấp trước. Hoặc nhớ nghĩ lấy tướng công đức vô trước của tất cả các đức Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác quá khứ, vị lai, hiện tại, các căn lành từ sơ phát tâm cho đến khi pháp trụ. Đã nhớ nghĩ rồi, thâm tâm tùy hỷ. Đã tùy hỷ rồi, cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nhớ nghĩ tất cả sự lấy tướng như thế đều gọi là chấp trước.

Hoặc đối với thiện pháp của tất cả đệ tử Như Lai và hữu tình khác đã tu, mà nhớ nghĩ lấy tướng, thâm tâm tùy hỷ. Đã tùy hỷ rồi, cho các hữu tình bình đẳng chung có, hồi hướng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Tất cả các việc như thế cũng gọi là chấp trước. Vì sao?

Nay Thiện Hiện! Đối với công đức căn lành của các Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác và của các đệ tử hoặc của hữu tình khác, chẳng nên lấy tướng nhớ nghĩ phân biệt, vì các việc lấy giữ tướng ấy đều là hư vọng.

Khi ấy, cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như vậy rất là sâu xa.

Phật dạy:

- Đúng vậy, vì bản tánh của tất cả pháp là lìa.

- Bạch đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như vậy, đều nên kính lễ.

Phật dạy:

- Đúng vậy, vì công đức rất nhiều nhưng Bát-nhã ba-la-mật-đa đây vô tạo, vô tác, không có người chứng.

- Bạch đức Thế Tôn! Tất cả pháp tánh chẳng thể chứng giác.

Phật dạy:

- Đúng vậy, vì bản tánh tất cả pháp chỉ có một, năng chứng sở chứng đều chẳng thể được. Thiện Hiện nên biết: Một tánh của các pháp tức là vô tánh. Vô tánh của các pháp tức là một tánh. Một tánh vô tánh của các pháp như thế là bản tánh thật. Bản thật tánh đây vô tạo, vô tác.

Nay Thiện Hiện! Nếu Đại Bồ-tát như thật biết nhất tánh vô tánh của các pháp sở hữu là vô tạo, vô tác thì có thể xa lìa được tất cả chấp trước.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế khó hiểu biết được.

Phật dạy:

- Đúng vậy, bởi Bát-nhã ba-la-mật-đa đây không ai thấy được, không ai nghe được, không ai giác được, không ai biết được, lià tướng chứng đắc.

- Bạch đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng thể nghĩ bàn.

Phật dạy:

- Đúng vậy, bởi Bát-nhã ba-la-mật-đa đây, chẳng thể đem tâm lấy giữ, vì lià tâm tướng. Chẳng thể đem sắc cho đến thức để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem nhãn cho đến ý để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem sắc cho đến pháp để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem nhãn thức cho đến ý thức để lấy giữ, vì lià tướng ấy vậy.

Chẳng thể đem bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem nội Không cho đến vô tính tự tính Không để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem bốn niệm trụ cho đến tám chi thánh đạo để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem mười lực Như Lai cho đến mười tám pháp Phật bất cộng để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng để lấy giữ, vì lià tướng ấy. Chẳng thể đem tất cả pháp để lấy giữ, vì lià tướng ấy vậy.

Lại nữa, Thiện Hiện! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế chẳng từ sắc sanh, cho đến chẳng từ tất cả pháp sanh.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa Phật rằng:

- Bạch đức Thế Tôn! Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế không có tạo tác.

Phật dạy:

- Đúng vậy, vì các tác giả chẳng thể đắc được.

Này Thiện Hiện! Sắc bất khả đắc nên tác giả bất khả đắc; thọ, tướng, hành, thức bất khả đắc nên tác giả bất khả đắc. Cho đến tất cả pháp bất khả đắc nên tác giả bất khả đắc.

Này Thiện Hiện! Do các tác giả và các pháp: sắc... bất khả đắc nên Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế không có tạo tác.